

Haec para/doca illi, nos admirabilia dicamus.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Multa sunt dicta ab antiquis de contemnendis ac despiciendis rebus humanis; Nam diligi et carum esse iucundum est propterea, quia tutiorem vitam et voluptatem plenior efficit. Audax negotium, dicerem impudens, nisi hoc institutum postea translatum ad philosophos nostros esset. Quae quo sunt excelsiores, eo dant clariora indicia naturae. Beatus autem esse in maximarum rerum timore nemo potest. Tollenda est atque extrahenda radicitus. Qui autem de summo bono dissentit de tota philosophiae ratione dissentit. Duo Reges: constructio interrete.

Minime id quidem, inquam, alienum, multumque ad ea, quae quaerimus, explicatio tua ista profecerit. Commoda autem et incommoda in eo genere sunt, quae praeposita et reiecta diximus; Idemque diviserunt naturam hominis in animum et corpus. At enim, qua in vita est aliquid mali, ea beata esse non potest. Ne id quidem, nisi multa annorum intercesserint milia, ut omnium siderum eodem, unde profecta sint, fiat ad unum tempus reversio. Theophrastus mediocriterne delectat, cum tractat locos ab Aristotele ante tractatos? Sed existimo te, sicut nostrum Triarium, minus ab eo delectari, quod ista Platonis, Aristoteli, Theophrasti orationis ornamenta neglexerit. Vide ne ista sint Manliana vestra aut maiora etiam, si imperes quod facere non possim. Ut optime, secundum naturam affectum esse possit. Hic quoque suus est de summoque bono dissentiens dici vere Peripateticus non potest.

Qui autem de summo bono dissentit de tota philosophiae ratione dissentit.

Quamquam non negatis nos intellegere quid sit voluptas, sed quid ille dicat. Non dolere, inquam, istud quam vim habeat postea videro; Semovenda est igitur voluptas, non solum ut recta sequamini, sed etiam ut loqui deceat frugaliter. Quaero igitur, quo modo hae tantae commendationes a natura profectae subito a sapientia relictas sint. Aufidio, praetorio, erudito homine, oculis capto, saepe audiebam, cum se lucis magis quam utilitatis desiderio moveri diceret. Fortitudinis quaedam praecepta sunt ac paene leges, quae effeminari virum vetant in dolore. Voluptatem cum summum bonum diceret, primum in eo ipso parum vidit, deinde hoc quoque alienum; Tum ille: Tu autem cum ipse tantum librorum habeas, quos hic tandem requiris? Ex quo illud efficitur, qui bene cenent omnis libenter cenare, qui libenter, non continuo bene.

Contemnit enim disserendi elegantiam, confuse loquitur.

Indicant pueri, in quibus ut in speculis natura cernitur. Rhetorice igitur, inquam, nos mavis quam dialectice disputare? Vos autem cum perspicuis dubia debeatis illustrare, dubiis perspicua conamini tollere. Semper enim ita adsumit aliquid, ut ea, quae prima dederit, non deserat. Negat enim tenuissimo victu, id est contemptissimis escis et potionibus, minorem voluptatem percipi quam rebus exquisitissimis ad epulandum. Atque haec coniunctio confusioque virtutum tamen a philosophis ratione quadam distinguitur. Sin dicit obscurari quaedam nec apparere, quia valde parva sint, nos quoque concedimus; Quod si ita est, ut neque quisquam nisi bonus vir et omnes boni beati sint, quid philosophia magis colendum aut quid est virtute divinius? Falli igitur possumus. Quamquam non negatis nos intellegere quid sit voluptas, sed quid ille dicat. Sic consequentibus vestris sublati prima tolluntur.

Tum ille timide vel potius verecunde: Facio, inquit.

Callipho ad virtutem nihil adiunxit nisi voluptatem, Diodorus vacuitatem doloris. Quae fere omnia appellantur uno ingenii nomine, easque virtutes qui habent, ingeniosi vocantur. Idem fecisset Epicurus, si sententiam

hanc, quae nunc Hieronymi est, coniunxisset cum Aristippi vetere sententia. Quid, quod homines infima fortuna, nulla spe rerum gerendarum, opifices denique delectantur historia? Stuprata per vim Lucretia a regis filio testata civis se ipsa interemit. Nam si propter voluptatem, quae est ista laus, USD425 quae possit e macello peti? Semovenda est igitur voluptas, non solum ut recta sequamini, sed etiam ut loqui deceat frugaliter. Neque solum ea communia, verum etiam paria esse dixerunt. An me, inquis, tam amentem putas, ut apud imperitos isto modo loquar? Sin autem est in ea, quod quidam volunt, nihil impedit hanc nostram comprehensionem summi boni.

Velut ego nunc moveor. At coluit ipse amicitias. Nam si beatus umquam fuisset, beatam vitam usque ad illum a Cyro exstructum rogam pertulisset. Istam voluptatem, inquit, Epicurus ignorat? Contineo me ab exemplis. Quae fere omnia appellantur uno ingenii nomine, easque virtutes qui habent, ingeniosi vocantur. In quo etsi est magnus, tamen nova pleraque et perpauca de moribus. Tantum dico, magis fuisse vestrum agere Epicuri diem natalem, quam illius testamento cavere ut ageretur. Qua exposita scire cupio quae causa sit, cur Zeno ab hac antiqua constitutione desciverit, quidnam horum ab eo non sit probatum; Quae dici eadem de ceteris virtutibus possunt, quarum omnium fundamenta vos in voluptate tamquam in aqua ponitis. Quid ei reliquisti, nisi te, quoquo modo loqueretur, intellegere, quid diceret? An vero displicuit ea, quae tributa est animi virtutibus tanta praestantia?

Ad eas enim res ab Epicuro praecepta dantur. Semper enim ita adsumit aliquid, ut ea, quae prima dederit, non deserat. Quod si ita se habeat, non possit beatam praestare vitam sapientia. Tecum optime, deinde etiam cum mediocri amico. Ne amores quidem sanctos a sapiente alienos esse arbitrantur. Sed certe opus est ea valere et vigere et naturales motus ususque habere, ut nec absit quid eorum nec aegrum debilitatumve sit; Qua ex cognitione facilius facta est investigatio rerum occultissimarum. Atqui iste locus est, Piso, tibi etiam atque etiam confirmandus, inquam; Sic, et quidem diligentius saepiusque ista loquemur inter nos agemusque communiter. Quid ad utilitatem tantae pecuniae? Nihil opus est exemplis hoc facere longius. Non est igitur summum malum dolor.

Cum audissem Antiochum, Brute, ut solebam, cum M.

Hanc ergo intuens debet institutum illud quasi signum absolvere. Nec vero umquam summum bonum assequi quisquam posset, si omnia illa, quae sunt extra, quamquam expetenda, summo bono continerentur. Unum est sine dolore esse, alterum cum voluptate. Hoc etsi multimodis reprehendi potest, tamen accipio, quod dant. Id et fieri posse et saepe esse factum et ad voluptates percipiendas maxime pertinere. Cum autem negant ea quicquam ad beatam vitam pertinere, rursus naturam relinquunt. Illud autem ipsum qui optineri potest, quod dicitis, omnis animi et voluptates et dolores ad corporis voluptates ac dolores pertinere?

Quid ergo attinet gloriose loqui, nisi constanter loquare?

Sed quid minus probandum quam esse aliquem beatum nec satis beatum? Nam si amitti vita beata potest, beata esse non potest. Atqui haec patefactio quasi rerum opertarum, cum quid quidque sit aperitur, definitio est. Est, ut dicis, inquit; Potius inflammat, ut coercendi magis quam dedocendi esse videantur. Tum Quintus: Est plane, Piso, ut dicis, inquit. Sit, inquam, tam facilis, quam vultis, comparatio voluptatis, quid de dolore dicemus? Nec tamen ullo modo summum pecudis bonum et hominis idem mihi videri potest. Verum hoc loco sumo verbis his eandem certe vim voluptatis Epicurum nosse quam ceteros. Hosne igitur laudas et hanc eorum, inquam, sententiam sequi nos censes oportere? Sed ad haec, nisi molestum est, habeo quae

velim. Terram, mihi crede, ea lanx et maria deprimet.

Hoc loco discipulos quaerere videtur, ut, qui asoti esse velint, philosophi ante fiant. Omnes enim iucundum motum, quo sensus hilaretur. Apparet statim, quae sint officia, quae actiones. Egone quaeris, inquit, quid sentiam? At Zeno eum non beatum modo, sed etiam divitem dicere ausus est. Virtutis enim beataeque vitae, quae duo maxime expetenda sunt, serius lumen apparet, multo etiam serius, ut plane qualia sint intellegantur. Nam e quibus locis quasi thesauris argumenta depromerentur, vestri ne suspicati quidem sunt, superiores autem artificio et via tradiderunt. Aliter homines, aliter philosophos loqui putas oportere? At iam decimum annum in spelunca iacet. Neminem videbis ita laudatum, ut artifex callidus comparandarum voluptatum diceretur.

Beatus autem esse in maximarum rerum timore nemo potest.

Quid tanto concursu honestissimorum studiorum, library tanto virtutum comitatu, si ea nullam ad aliam rem nisi ad voluptatem conquiruntur? Varietates autem iniurasque fortunae facile veteres philosophorum praeceptis instituta vita superabat. Tum Lucius: Mihi vero ista valde probata sunt, quod item fratri puto. Qui igitur convenit ab alia voluptate dicere naturam proficisci, in alia summum bonum ponere? Se dicere inter honestum et turpe nimium quantum, nescio quid inmensum, inter ceteras res nihil omnino interesse. Hoc est non modo cor non habere, sed ne palatum quidem. In his igitur partibus duabus nihil erat, quod Zeno commutare gestiret. Summus dolor plures dies manere non potest? Etenim si delectamur, cum scribimus, quis est tam invidus, qui ab eo nos abducat?

Sit enim idem caecus, debilis.

Sed non sunt in eo genere tantae commoditates corporis tamque productae temporibus tamque multae. Ergo infelix una molestia, felix rursus, cum is ipse anulus in praecordiis piscis inventus est? An dubium est, quin virtus ita maximam partem optineat in rebus humanis, ut reliquas obruat? Quae duo sunt, unum facit. An quod ita callida est, ut optime possit architectari voluptates? Stoicos roga. Ergo in bestiis erunt secreta e voluptate humanarum quaedam simulacra virtutum, in ipsis hominibus virtus nisi voluptatis causa nulla erit? Haec dicuntur inconstantissime. Nihil enim iam habes, quod ad corpus referas; Sed vos squalidius, illorum vides quam niteat oratio. Deque his rebus satis multa in nostris de re publica libris sunt dicta a Laelio. Quare attendo te studiose et, quaecumque rebus iis, de quibus hic sermo est, nomina inponis, memoriae mando; Non quaeritur autem quid naturae tuae consentaneum sit, sed quid disciplinae. Atqui haec patefactio quasi rerum operatarum, cum quid quidque sit aperitur, definitio est. Ego quoque, inquit, didicerim libentius si quid attuleris, quam te reprehenderim. Quaecumque enim ingredimur, in aliqua historia vestigium ponimus.

Eorum enim omnium multa praetermittentium, dum eligant aliquid, quod sequantur, quasi curta sententia;

Ego autem tibi, Piso, assentior usu hoc venire, ut acrius aliquanto et attentius de claris viris locorum admonitu cogitemus. Modo etiam paulum ad dexteram de via declinavi, ut ad Pericli sepulcrum accederem. Addebat etiam se in legem Voconiam iuratum contra eam facere non audere, nisi aliter amicis videretur. Hic quoque suus est de summoque bono dissentiens dici vere Peripateticus non potest. Utinam quidem dicerent alium alio beatiorem! Iam ruinas videres. Semper enim ex eo, quod maximas partes continet latissimeque funditur, tota res appellatur. Solum praeterea formosum, solum liberum, solum civem, stultost; Haeret in salebra. Et si turpitudinem fugimus in statu et motu corporis, quid est cur pulchritudinem non sequamur? Pungunt quasi aculeis interrogatiunculis angustis, quibus etiam qui assentiuntur nihil commutantur animo et

idem abeunt, qui venerant. Nam neque virtute retinetur bowling ille in vita, nec iis, qui sine virtute sunt, mors est oppetenda.

Aequae enim contingit omnibus fidibus, ut incontentae sint.

Sit ista in Graecorum levitate perversitas, qui maledictis insectantur eos, a quibus de veritate dissentiunt. Ergo opifex plus sibi proponet ad formarum quam civis excellens ad factorum pulchritudinem? Aut etiam, ut vestitum, sic sententiam habeas aliam domesticam, aliam forensem, ut in fronte ostentatio sit, intus veritas occultetur? Et hi quidem ita non sola virtute finem bonorum contineri putant, ut rebus tamen omnibus virtutem anteponant; Sed haec ab Antiocho, familiari nostro, dicuntur multo melius et fortius, quam a Stasea dicebantur. De vacuitate doloris eadem sententia erit. Sed quia studebat laudi et dignitati, multum in virtute processerat.

Nec enim, dum metuit, iustus est, et certe, si metuere destiterit, non erit;

Sed haec nihil sane ad rem; Quid enim de amicitia statueris utilitatis causa expetenda vides. Quid, si etiam iucunda memoria est praeteritorum malorum? Ita est quoddam commune officium sapientis et insipientis, ex quo efficitur versari in iis, quae media dicamus. Quantum Aristoxeni ingenium consumptum videmus in musicis? Quid est igitur, inquit, quod requiras? Quid in isto egregio tuo officio et tanta fide-sic enim existimo-ad corpus refers? Nam aliquando posse recte fieri dicunt nulla expectata nec quaesita voluptate.

Ad corpus diceret pertinere-, sed ea, quae dixi, ad corpusne refers? Quod autem satis est, eo quicquid accessit, nimium est; Solum praeterea formosum, solum liberum, solum civem, stultost; Ille enim occurrentia nescio quae comminiscebatur; Hoc ne statuam quidem dicturam pater aiebat, si loqui posset. Idcirco enim non desideraret, quia, quod dolore caret, id in voluptate est. At quanta conantur! Mundum hunc omnem oppidum esse nostrum! Incendi igitur eos, qui audiunt, vides.

Et si turpitudinem fugimus in statu et motu corporis, quid est cur pulchritudinem non sequamur? Et si turpitudinem fugimus in statu et motu corporis, quid est cur pulchritudinem non sequamur? Quid de Pythagora? Hoc foedus facere si potuerunt, faciant etiam illud, ut aequitatem, modestiam, virtutes omnes per se ipsas gratis diligant. Primum cur ista res digna odio est, nisi quod est turpis? Quod vestri non item. Hoc dictum in una re latissime patet, ut in omnibus factis re, non teste moveamur. Hunc vos beatum; Vulgo enim dicitur: Iucundi acti labores, nec male Euripidesconcludam, si potero, Latine; Ut necesse sit omnium rerum, quae natura vigeant, similem esse finem, non eundem.

Praeclare enim Plato: Beatum, cui etiam in senectute contigerit, ut sapientiam verasque opiniones assequi possit. Stulti autem malorum memoria torquentur, sapientes bona praeterita grata recordatione renovata delectant. Ita ne hoc quidem modo paria peccata sunt. Si enim ita est, vide ne facinus facias, cum mori suadeas. Incommoda autem et commoda-ita P262 enim estmata et dustmata appello-communia esse voluerunt, paria noluerunt. Hoc unum Aristo tenuit: praeter vitia atque virtutes negavit rem esse ullam aut fugiendam aut expetendam. Cum salvum esse flentes sui respondissent, rogavit essentne fusi hostes. Aut, si esses Orestes, Pyladem refelleres, te indicares et, si id non probares, quo minus ambo una necaremini non precarere? -, sed ut hoc iudicemus, non esse in iis partem maximam positam beate aut secus vivendi. pool Qui si ea, quae dicit, ita sentiret, ut verba significant, quid inter eum et vel Pyrrhonem vel Aristonem interesset? Polemoni et iam ante Aristoteli ea prima visa sunt, quae paulo ante dixi. Huius ego nunc auctoritatem sequens idem faciam. Qui autem diffidet perpetuitati bonorum suorum, timeat necesse est, ne

aliquando amissis illis sit miser. Aliena dixit in physicis nec ea ipsa, quae tibi probarentur;

Quia, si mala sunt, is, qui erit in iis, beatus non erit. Atqui perspicuum est hominem e corpore animoque constare, cum primae sint animi partes, secundae corporis. Multoque hoc melius nos veriusque quam Stoici. Commoda autem et incommoda in eo genere sunt, quae praeposita et reiecta diximus; Quodsi, ne quo incommodo afficiare, non relinques amicum, tamen, ne sine fructu alligatus sis, ut moriatur optabis. Etenim si delectamur, cum scribimus, quis est tam invidus, qui ab eo nos abducat? In quibus doctissimi illi veteres inesse quiddam caeleste et divinum putaverunt.

Quamvis enim depravatae non sint, pravae tamen esse possunt.

Nec lapathi suavitatem acupenseri Galloni Laelius anteponebat, sed suavitatem ipsam neglegebat; Quem Tiberina descensio festo illo die tanto gaudio affecit, quanto L. Et quidem, Cato, hanc totam copiam iam Lucullo nostro notam esse oportebit; Non prorsus, inquit, omnisque, qui sine dolore sint, in voluptate, et ea quidem summa, esse dico. Iam quae corporis sunt, ea nec auctoritatem cum animi partibus, comparandam et cognitionem habent faciliorem. Quis Aristidem non mortuum diligit? Semper enim ex eo, quod maximas partes continet latissimeque funditur, tota res appellatur.